

Vitejia armatei române în războiul pentru independență

Ll. col. ȘTEFAN ISTRATE

După temeinate și îndeiuugi preparative politice, diplomatice, juridice, militare, inclusiv mobilizarea armatei române, în memorabila zi de 9 Mai 1877, Mihail Kogălniceanu a proclamat în fața parlamentului și de fapt în fața întregii națiuni, în mod oficial și în numele guvernului, independența de stat: „sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare, sîntem o națiune liberă și independentă“, prin aceasta dînd expresie unei aspirații de veacuri a românilor de pretutindeni. Era un moment solemn și ireversibil. Atunci cînd România a hotărît proclamarea independenței, a dorit să o pecetluiească în sîngele celor mai buni fii ai ei, punînd astfel puterile Europei în fața unui fapt împlinit. Independența n-a fost un dar al puterilor Europei, ori al unora dintre ele, ci, fiind expresia dorinței și voinței maxime a poporului român, cauză și operă a întregii națiuni, ea a fost rodul luptei și sacrificiilor națiunii, a fost cucerită cu arma în mînă, prin sîngele fiilor ei.

În urma semnării convenției militare între România și Rusia precum și în urma provocărilor la care a ajuns Poarta Otomană (bombardarea Brăilei și Galașilor, acțiuni de jaf asupra satelor) România a trecut la mobilizarea armatei care s-a ridicat în scurt timp la 100 000 de oameni. Concomitent cu mobilizarea armatei — operație extrem de dificilă care s-a executat în timp scurt și fără defecțiuni — armata română a început să execute una din cele mai importante misiuni care i-a revenit în perioada inițială a războiului. Este vorba de operația de acoperire a liniei Dunării, parte constitutivă a participării noastre la războiul din 1877—1878. Prin acțiunea respectivă s-a urmărit prevenirea unui atac otoman, împiedicarea oricărei tentative de a se muta operațiile militare pe

teritoriul României și asigurarea marșului armatei Ruse spre Bulgaria. Menirea principală a acestei acțiuni a fost apărarea independenței și suveranității naționale. În acele momente critice oștirea română devenise instrumentul de bază al apărării integrității țării, garanția păstrării independenței.

În perioada 16—20 iulie 1877 trupele ruse s-au aflat angajate în lupte grele cu forțele otomane din zona Plevnei. Suferind pierderi mari de oameni și materiale, comandantul armatei ruse, marele duce Nicolae, a solicitat domnitorului Carol la 19 iulie, un ajutor militar cât mai urgent, cu toate că în convenția militară inițial încheiată comandamentul rus nu a vrut să dea curs dorinței României de a participa efectiv la operațiile ofensive împotriva armatei turcești.

În urma unor noi tratative s-au stabilit condițiile concrete în care oștirea noastră urma să coopereze cu armata rusă pe frontul din Bulgaria. S-a prevăzut, printre altele, asigurarea autonomiei de acțiune a trupelor române și exercitarea comenzii de către cadrele noastre militare. Comanda tuturor trupelor de la Plevna a fost încredințată domnitorului României.

La 27 august 1877, în luptele pentru ocuparea unui redan din fața Griviței, trupele române au primit botezul focului. Într-un iureș impetuos ostașii Regimentului 13 dorobanți au pătruns în șanțurile apărate cu înverșunare de inamic și prin lupte grele, purtate corp la corp, au silit trupele turcești să se retragă, menținând poziția în ciuda unor aprige contraatacuri.

Vitejia dorobanților români în această primă luptă a fost răsplătită prin decorarea drapelului regimentului cu ordinul „Steaua României“, acordarea a numeroase ordine și medalii românești, precum și a 50 de ordine „Sfîntu Gheorghe“ trimise de țarul Alexandru al II-lea al Rusiei.

La 30 august, după o pregătire de artilerie executată de 256 de tunuri a fost declanșat atacul general. Probînd înalte virtuți morale și de luptă, trupele noastre au reușit să cucerească redutele Grivița 1, ceea ce le-a insuflat și mai multă încredere în forțele lor. Au urmat aprige atacuri pentru cucerirea redutei Grivița 2 care a cerut din partea luptătorilor români eforturi și sacrificii deosebite. Înfruntînd ploaia de gloanțe și de mitralii, nota într-un raport comandantul unei coloane de atac „trupa a mers înainte fără murmur deși cădeau cu zecile la fiecare pas“. După unele date între 27 și 30 august, pe timpul atacului asupra redutelor Grivița 1 și Grivița 2, au căzut peste 2 690 morți și răniți. În încleștarea din ziua de 6 septembrie de la reduta Grivița 2 pierderile noastre au totalizat 1 189 de militari iar în atacul din 7 octombrie alți 987 de soldați, subofițeri și ofițeri. ,

Iată ce spun documentele vremii despre vitejia ostașilor români demonstrată în acele zile :

— Ziarul „Resboiul“ — „speranțele României n-au fost înșelate. Juna noastră armată, în fața Plevnei, în fața celor mai brave

trupe ale Turciei. . . a știut și a putut să se arate demnă de renumele vitejesc al strămoșilor ei. . . Când vedeam demnitatea cu care armata noastră își împlinește datoria, sufletul mi se umplea de o nobilă mândrie și strigam : Trăiască armata Română ! Țara ai cărei fii face parte din asemenea armată, trebuie să fie mare și fericită“.

— Într-un alt articol se arată că ziua de 30 august 1877 a înscris în marea carte a istoriei naționale cu litere de aur „Grivița“ nume legat cu Plevna iar „alături cu vitejii trecutului nemuritoarele nume ale lui Șonțu, Valter Mărăcineanu, Cracalia, Romano, Bușilă și alți mulți care în fruntea celor din frunte împreună cu alți peste 2 000 de apărători ai demnității naționale și-au dat suprema jertfă pentru libertatea neamului“.

— Referindu-se la vitejia trupelor române pentru cucerirea Griviței 1 generalul Radu Resetti arăta : „disprețul de moarte cu care au înaintat batalioanele la atac, conștiința tenacitate cu care unii comandanți nu au voit a se da învinși, vitejia neasemuită cu care aceiași luptători au reintrat, încă de trei ori în iadul focului advers, au avut de rezultat că zilele de 30 și 31 august să constituie o mare izbândă morală ridicând o țară mică peste o mare împărăție“.

Eroismul, spiritul de sacrificiu, vitejia armatei române sînt dovedite și în celalalte bătălii ale războiului pentru independență. Astfel, în bătălia de la Rahova începută în dimineața de 7 noiembrie 1877, după 2 zile de lupte îndârjite, aceasta a fost cucerită, constituind o nouă afirmare a calităților combative ale trupelor noastre. La sfîrșitul lunii noiembrie 1877, constrîns de lipsa de provizii, Osman Pașa a hotărît să străpungă inelul încercuirii și să-și deschidă drum spre Sofia. Datorită eroismului ostașilor români și celor ruși tentativa lui Osman Pașa a eșuat, acesta fiind silit să capituleze cu întreaga sa armată. Următoarele acțiuni ale trupelor române au fost pentru cucerirea Vidinului. Acționînd cu fermitate și dîrzenie, dînd dovadă de un eroism legendar, trupele române au pus stăpînirepe Smîrdan și Inova, deschizîndu-și astfel drumul spre Vidin. La 22 ianuarie 1878 ostilitățile au încetat în urma armăstițiului ruso-turc.

Victoriile raportate la sud de Dunăre și îndeosebi contribuția adusă de armata română la cucerirea Plevnei au adăugat noi fapte pilduitoare în cronică vitejiei românești. În asalturile temerare asupra redutelor otomane, ostașii români s-au dovedit demni de străbunii lor care s-au bătut cu vrăjmașii la Posada, Rovine, Vaslui și Călugăreni.

Prin specificul său, în acest scurt referat, nu pot prezenta decît o infimă parte a actelor de eroism și vitejie neasemuită de care a dat dovadă oștirea română în timpul războiului pentru independență.

Pentru independența patriei, armata țării — în rîndurile căreia erau mulți voluntari din Transilvania, Banat și Bucovina a luptat cu eroism legendar, disprețuînd moartea, în crîncene înclăștări cu

dușmanul, ostașii români au nimicit însemnate forțe otomane care rezistau cu disperare în puternicele lor fortificații. Numele unor eroi ai independenței ca : George Șonțu, căpitan Valter Mărăcineanu și maior Dimitrie Giurescu, sergentul Constantin Turcanu, soldatul Grigore Ion, soldatul Gheorghe Donici, sergentul Gheorghe Stan și atîția alții au intrat în legendă. Șirul faptelor de arme este lung și el confirmă eroismul și vitejia de masă ale ostașilor români ilustrate cu neîntrecută măiestrie artistică în operele lui Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Mihail Sadoveanu, Nicolae Grigorescu, Carol Pop de Szatmáry și alții.

Comportarea demnă și eroică pe cîmpul de luptă a armatei române a constituit o adevărată revelație pentru opinia publică internațională. Martori oculari — personalități politice, specialiști și militari, corespondenți de presă — au subliniat abnegația și neînfricarea în luptă a ostașilor români. Marele duce Nicolae, comandantul suprem al armatelor ruse din Balcani, scria a doua zi după capitularea lui Osman Pașa : „strălucitele izbînzii obținute la Plevna sînt datorite în mare parte operațiunii vitezei armatei române. . . sînt fericit că am putut prețui cu această ocaziune eminenetele însușiri ce disting. . . armata română și amintirea ce pururi voi păstra va fi adîncă și neștersă“.

Chiar dușmanii împotriva cărora au luptat au fost nevoiți să recunoască eroismul remarcabil al tinerei armate române. Astfel, însuși Osman Pașa predîndu-se colonelului român Grigore Cerchez a rostit : „capituliez cu armata mea, predîndu-mă în mîinile juneci și bravei armate române“.

Ca o concluzie la care ajungem prin cele prezentate este necesar să arătăm că armata română și-a adus o contribuție însemnată la înfrîngerea trupelor otomane, fapt subliniat și în Programul P.C.R. unde se arată că independența este un „rezultat al luptei eroice a armatei române împotriva Imperiului Otoman, al voinței ferme de libertate și neatîrnare a poporului nostru, care și-a dovedit încă odată marea capacitate de luptă. . .“.

Din totalul armatelor aliate participante la războiul din 1877—1878 armata română a reprezentat o treime. Ea a luat parte la următoarele principale operații : bătălia de la Plevna, cucerirea Rahovei, cucerirea localităților Smîrdan și Inova, precum și a cetății Vidinului. La acțiunile de luptă, inclusiv acoperirea liniei Dunării au participat peste 58 700 de ostași. Din aceștia peste 10 000 și-au dat suprema jertfă în numele idealului de libertate și independență națională.

Pe toată durata desfășurării operațiunilor militare, armata română a dovedit înalte calități morale și de luptă : eroism, disciplină exemplară, adaptabilitate la condițiile unui asediu de lungă durată, mobilitate, dîrzenie și abnegație pentru cauza independenței patriei. Victoriile de la Grivița și Rahova, de la Smîrdan și Vidin, aportul la cucerirea Plevnei s-au înscris în cronica de aur a vitejiei române, au marcat renașterea virtuților străbune și a

prestigiului glorios de care s-au bucurat oștirile române de-a lungul veacurilor.

Eroismul cu care a luptat oștirea română la 1877 a trezit admirația tuturor celor care au cunoscut-o pe câmpurile de luptă. Paginile de adevărată epopee pe care ea le-a înscris atunci în istoria țării sînt mereu vii în conștiința poporului. Citînd eroii luptei pentru libertate și neatîrnare Partidul Comunist Român, chitesență a tot ceea ce are mai bun, mai viteaz și mai drept acest popor, își exprimă un crez care i-a rămas mereu credincios : întărirea continuă a independenței și suveranității patriei, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism fiind de neconceput fără aceste atribute fundamentale.

În alt timp istoric și pe o altă traiectorie a dezvoltării sociale, ideea pentru care a trăit și a luptat generația de la 1877 își află continuarea firească în noi, cei de azi și cei ce vor veni după noi și umăr lîngă umăr, suflet lîngă suflet cu țara se află oștirea noastră revoluționară pe ale cărei drapele strălucesc ca medalii de preț faptele de arme ale înaintașilor. Oștirea care, împreună cu celelalte componente ale sistemului național de apărare, are ca misiune principală de a străjui cu abnegație și devotament independența și suveranitatea patriei, cîștigată cu atîtea jertfe de-a lungul glorioasei noastre istorii.